

“WIJ ZIJN ‘BRUIS’PARTNERS VOOR ZINGEVING BEWONERS”

Marcelle Mulder werkt als humanistisch geestelijk verzorger van de Friese Zorggroep Tellens niet direct met bewoners, maar met verzorgenden. Zodat zij tijdens dagelijkse zorgcontacten beter kunnen ingaan op levensvragen van bewoners. Bianca Horjus werkt als eerst verantwoordelijk verzorgende in verzorgingshuis Avondrust in Makkum. Melle Knulst, lid van de redactie van *Zin in Zorg*, ging met hen in gesprek.

Bianca tegen Marcelle: “Het feit dat jij er bent, dat je weet dat er iemand is waarop je zo nodig kan terugvallen, maakt dat ik me nu zekerder voel om zelf dieper op levensvragen van bewoners in te gaan.”

Juist tijdens dagelijkse zorg komen allerlei vragen van zingeving en mentaal welbevinden van ouderen naar voren. Omgaan met verlies, herinneringen, vragen rond toenemende kwetsbaarheid, een zoon die niet meer langskomt, vragen rond geloof en levensbeschouwing, het hervinden van nieuwe zin. De Raad van Bestuur van Tellens stelde in 2003 een geestelijk verzorger aan met als taak: te bevorderen dat medewerkers op alle locaties goed kunnen omgaan met ‘levensvragen’ van bewoners. Marcelle Mulder werd die geestelijk verzorger. De Friese organisatie met 13 zorgcentra en 600 zorgwoningen kiest voor ‘zorg op maat’, geen eenheidsworst. Dat uit zich ook in de manier waarop verschillende locaties en verzorgenden aandacht hebben voor zingeving en mentaal welbevinden.

Marcelle: “Elke locatie kan thema’s aandragen die actueel zijn. Op basis daarvan - en van wat ik breder zie aan ontwikkelingen in de zorg - schrijf ik dan voor de Raad van Bestuur een beleidsplan, waarmee we vier jaar heel concreet aan de slag gaan. Momenteel zijn er drie pijlers: moreel beraad, omgaan met levenspijn, familieparticipatie.”

“Elke locatie kan kiezen waarop de komende tijd het accent ligt en er met mij een eigen invulling aan geven. Mijn taak is eigenlijk vooral te bevorderen dat verzorgenden zich verder kunnen bekwamen. Afhankelijk van het thema en de door de locatie gekozen aanpak wisselt mijn rol. Soms ben ik adviseur, soms ondersteuner. Soms docent. Of gespreksleider.”

Bianca: “We hebben als verzorgenden te maken met complexe vragen, dilemma’s die ons spanning geven, wroeging. Bijvoorbeeld een man in een stervensproces die veel pijn heeft, maar in verband met zijn geloofsovertuiging pijnstillende medicijnen weigert, vanuit het idee: ‘Dan ben ik dicht bij God’. Dat druist dan in tegen wat medewerkers vinden dat in deze situatie goed is. Je kunt je er van afmaken met: de cliënt of de familie wil het, dus prima! Maar soms vind ik dat te simpel, mijn gevoel zegt iets anders. Ook ethische vragen. Iemand die geen eten en drinken meer neemt. Hoe er mee om te gaan? Door met elkaar in gesprek te gaan, wordt het in elk geval duidelijker.”

Marcelle: “Verzorgenden hebben een grote betrokkenheid. Ze voelen met hun intuïtie complexe zaken vaak goed aan. Wel hebben ze soms vragen in de sfeer van: hoe leg ik het uit aan de familie? Ze hebben soms moeite de goede woorden te vinden. Vanuit breder overzicht kijken is lastig. En er zijn verzorgenden die gewend zijn om sterk te normeren. Zo van: u gaat naar de koffie, punt!”

“Levenservaringen verbinden mensen”

“Ik zorg er dan voor, dat we ons proberen in te leven in de specifieke situatie van een bewoner. Wat is voor hem of haar hiervan de betekenis? Welke waarde van de cliënt is er aan verbonden? Welke waarde van de medewerker? Door er zo naar te kijken, krijg je een ander gesprek. Of: welke behoeften zijn in het geding? Een claimende dochter? Misschien is ze bang haar moeder te verliezen? Het gesprek krijgt dan vanzelf diepere lagen. Er ontstaat meer compassie en duidelijkheid. Je kunt er dan anders mee omgaan. Ik help medewerkers het gevoel te krijgen, dat ze het zélf kunnen!”

Bianca: “Ja! Jij zorgt als geestelijk verzorger voor een open sfeer en ruimte om over complexe zaken goed in gesprek te gaan. Ook help je ons om vanuit meerdere kanten naar iets te kijken. Die gesprekken helpen mij om er in de directe zorg goed mee om te gaan.”

Marcelle: “Zorg is moreel werk, met veel lagen. En zorgmedewerkers voelen daarvan heel veel. Kunnen het niet altijd verwoorden. Ik help hen vooral hun eigen woorden te vinden.”

Bianca: “Veel voorkomende en eenvoudiger dilemma’s kunnen we als zorgteam goed met elkaar bespreken. Zolang je het in het eigen team zelf goed kan oplossen, prima! Maar soms zijn er toch complexe dingen waar het wringt, die spanning geven. Ik ben gelovig, net als veel bewoners hier in Makkum. Maar over het geestelijke deel kan ik niet met alle collega’s praten.”

Marcelle: “Bianca en ik zijn ook ‘bruispartners’. We ontwikkelen met een werkgroepje initiatieven op het gebied van zingeving en mentaal welbevinden. We denken samen na over vragen als: hoe inspirerende projecten verder verspreiden in de organisatie? We zoomen niet alleen in op de levensvragen en -problemen, maar ook op verhalen en levenservaringen van mensen waaruit ze zin en kracht ontleen, verbindingen.”

Bianca: “Zoals bijvoorbeeld in de bijeenkomsten ‘Op zoek naar zin’ en via ons ‘Pareltjes-project!’” Over die voorbeelden vindt u meer op www.relief.nl ■

Melle Knulst werkt als zelfstandig journalist en professional levensverhalen.